Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 130. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го ТРАВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 130. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 21, 1952 VOL. LX.

ЗАЛІЗНИЦІ ПРИЙМАЮТЬ ПЛЯН ПІДВИШКИ ПЛАТЕНЬ РОБІТНИКАМ

Вашингтон. — Залізничі підприємства прийняли умови Білого Дому для покінчення спору за платні, який тривав три роки між підприємцями й юніями залізничих робітників, званих „братствами". Ці братства представляють разом силу 150,000. У них зорганізовані кондуктори, машиністи, палячі й службовики при вагонах („трейнмен"). Вони ще не прийняли пропозиції президента. Якщо вони згодяться на неї, тоді уряд закінчить номінальне керівництво залізничих шляхів, перебране в серпні 1950 р., щоб недопустити до залізничого страйку. Якщо Конґрес не вмішається в цю справу, є надія, що уряд здасть посідання шляхів з 1 червня. Плян полагодження спору предявив діючий директор мобілізації д-р Джан Р. Тілман. Плян охоплює підвишку платні на 37½ ц. на годину для службовиків, що працюють на потягах і шляхах, а по 22½ ц. для робітників у варстатах. Деяка платня мала б бути виплачена від жовтня 1950 р. У практиці це принесло б кожному робітникові прибутку від $600 до $1,000, а загальна сума, яку мали б виплатити підприємці виносила б $100,000,000. Юнії скликають спеціяльні наради для вирішення, чи прийняти пропозицію д-ра Стілмана, який каже, що витратив 600 годин на ведення переговорів для наладнання складного спору. У пропозиції відкладено скорочення тижневої праці до 40 годин у варстатах. Якщо б до того прийшло, тоді такі робітники дістали б додаткову підвишку по чотири ц. на годину. Крім наладнання платні плян містить постанову про змінений спосіб ведення переговорів для наладнування непорозумінь у майбутності. Попередна підвишка платні була переведена в 1948, частинна підвишка прийшла минулого року, коли військова влада на доручення президента, перебрала керівництво залізничих шляхів, а повне нове наладнання приходить тепер. Відповіді залізничих братств надіються кожної хвилини.

У палаті відкинено проєкт поправки суспільного забезпечення

Вашингтон. — Хоч у комісії майже одноголосно перейшов законопроєкт для поправи добродійств з суспільного забезпечення, головно для осіб, що дістають старечу пенсію, то в повній Палаті Репрезентантів його відкинено 140 голосами проти 150. Це на око виглядає дивне, бо проєкт дістав 10 голосів більшости, одначе з уваги на це, що бил мав бути трактований як „пильний", він вимагав двох третин більшости. На ділі опозиція не противиться підвищці добродійств для пенсіонарів, тільки іншій постанові, а саме, виплачуваню допомоги особам, що попали в невиліченому недугу. Проти цієї постанови змобілізувало опозицію американське лікарське товариство, яке вважає, що така клявзуля в законі це частина пляну „соціялізованої медицини", який намагається узаконити президент Труман. Прихильники підвишки старечої пенсії й інших добродійств надіються довести до ухвали додатків до закону про суспільне забезпечення правильним парляментарним шляхом, оначе на це треба порозуміння з провідниками Палати, які мають вплив у комісії правил.

Справу захоплення сталеварень поминено в верховнім суді

Вашингтон. — При встановлюванні судового „календаря" минулого понеділка, Верховний Суд поминув справу захоплення федеральним урядом сталевих підприємств, над якою відбулося переслухання попереднього тижня. Це викликало серед адвокатів у столиці різні здогади, між іншими такий, що Верховний Суд не хоче вирішувати в самій основі конституційности цього питання, тільки деяких його деталів. Оборонці сталевих підприємств зголосили на ділі два засадничі питання, що торкаються конституційности захоплення промислових підприємств. Перше, чи уряд може захоплювати такі підприємства, а друге, чи загалом президент має признане Конституцією право до подібних потягнень. У зв'язку з цим, столичні адвокати застановляються над подробицями з постанов Конституції і їх відповідно пояснюють в фаховій і нефаховій пресі.

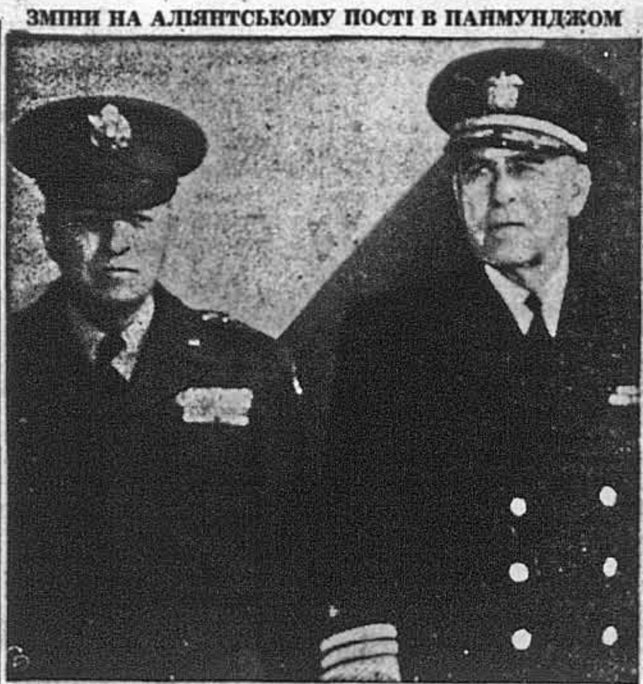
Населення проти червоних прапорів

Лос Анджелес. — Загальне порушення викликали тут червоні прапори, що повівали над совєтським павільоном під час вистави „Тижня міжнародньої торговлі". Антисовєтсько настроєні громадяни настирливо вимагали зняття червоних прапорів й, щоб уникнути можливих заколотів і порушення прилюдного спокою, управа вистави була змушена виконати домагання населення. Існує загальне переконання, що, у випадку затримання червоних прапорів, дійшло б до гострих антикомуністичних виступів.

СЕНАТ ЗА ПОВНУ ДИСКУСІЮ НАД ІМІГРАЦІЙНИМ ЗАКОНОМ

Вашингтон. — Завзятий спір за зміну постанов нового іміграційного законопроєкту, підготованого комісією очолюваною сен. Пат МекКарраном, ще не покінчився. Опозицію проти деяких постанов ведуть сенатори Герберт Лімен і Гюберт Гомфрі. Вони вимагали, щоб законопроєкт відіслати до правничої комісії для основної переробки, одначе їх противники добачували в тому змагання до погребання проєкту, який на думку опозиції вводить замітну різницю між імігрантами англо-саксонського походження і інших національностей в користь англо-саксонців та інших подібних національних груп. Коли прийшло до голосування над внеском, його відкинув Сенат 44 голосами проти 28. Проти передачі законопроєкту до комісії заявилися 23 республіканці і 21 демократів, а за внесок голосували двадцять демократів і вісім республіканців. Коли покінчено голосування, тоді сен. Лімен і Гомфрі формально зголосили внесок, щоб почати мериторичні наради в повному сенаті над новим законопроєктом. Щойно тепер прийде основна дебата над закидами опозиції. Провідники передбачують, що вона закінчиться поточного тижня і кінцеве голосування відбудеться після того.

ЗМІНИ НА АЛІЯНТСЬКОМУ ПОСТІ В ПАНМУНДЖОМ

Ген. Марк Кларк, головний аліянтський командант на Далекому Сході, повідомив, що ген. В. К. Гаррісон (зліва) має змінити адмірала Чарлз Тирнера Джоя (справа) на пості шефа аліянтської делеґації на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї

Справу контролі народин знято з порядку нарад Комісії ОН

Женева. — Світова Організація Здоров'я при ОН зняла з порядку своїх нарад справу контролі народин у переселених країнах. До цього дійшло після того, як норвезький представник д-р Карл Еванг поставив був внесок на створення комісії, яка мала б вивчати цю справу та поручати урядам переселених країн, здійснювати контролю народин. Бельгійський представник д-р Дж. де Клайсед поставив противнесок, який мав забороняти ОН займатися цією справою. Схвалення цього бельгійського внеску означало б, що ОН мали б перервати свою діяльність у справі контролі народин, яку вже вони були розпочали, видавши відповідні поучення Індії та іншим перелюдненим країнам. Після дводенних нарад виявилося, що за бельгійським внеском заявилася більшість і тоді вирішили зняти цю проблему в порядку нарад Світової Організації здоров'я при ОН. Проти контролі народин заявилася: Бельгія, Італія, Франція, Ливан, Портуґалія, Австрія, Ірляндія, Еспанія, Панама і Коста Ріка. За контролею були: Індія, Цейлон, Філіпіни, Мехіко, Голяндія, Швеція і Югославія. З некатолицьких країн тільки Японія підтримувала бельгійський внесок.

Совєтські дипломати можуть купатися в американських водах

Вашингтон. — Департамент стейту повідомив совєтських дипломатів, що вони можуть їхати самі і їхні родини на морські купелі до недалекого морського заливу Чезепік Бей під час літньої спеки без потреби попереднього кожночасного повідомлення про намірену подорож. Попереднє розпорядження департаменту стейту з 11 травня вимагало спеціяльного кожночасного повідомлення найменше 48 годин наперед, коли совєтські дипломати мали б виїздити з Вашинґтону на віддаль поза 25 миль з столиці. Ця постанова була накладена на совєтських дипломатів з уваги на різні заборони совєтського уряду накладані на американських дипломатів у Москві. Урядовці департаменту стейту пояснюють, що полегша заборони прийшла внаслідок прохання совєтської амбасади у Вашинґтоні.

Бразилійські закладники опанували противників

Белем, Бразилія. — Бразилійський майор повітряних сил, Міранда Корреа, вийшов переможцем над своїми конкурентами, що взяли його і американського представника цивільної авіяції Скотта А. Маґнесса як закладників на місці розбиття американського літака в бразилійських джунглях. Заки для провірки положення на місці нещастя прилетіла літаками й зіскочила парашутна урядова бразилійська експедиція, приватні добровольці зорганізували були свою виправу і прибули туди раніше. Коли після того приїхав бразилійський майор і американський літун, тоді приватна виправа відослала домів членів урядової експедиції, а її провідників затримала як закладників.

Понад 3,000 учасників на українській маніфестації в Питсбурґу

Пітсбурґ. — Старанням місцевої філії Українського Конґресового Комітету відбулася тут минулої неділі велика українська маніфестація проти комуно-російського імперіялізму та за визволення України. В маніфестації взяло участь понад 3,000 осіб, а посадник Питсбурґу Дейвид Лаврен проголосив був неділю „днем української антибольшевицької маніфестації." Маніфестацію проводив п. Михайло Комічак, а промовцями виступали: відомий із своєї участи в антикомуністичному процесі суддя Мікмано, конґресмен Фултон та представники словаків, лотишів, литовців і інших національностей. Адв. М. Пізнак промовляв від УККомітету, а д-р Володимир Ґалан від ЗУАДКомітету. В програмі маніфестації, що була передавана через радіо, — виступав хор, зложений з 60 осіб, під дириґентурою проф. Коритка. У висліді маніфестації ухвалено відповідні резолюції.

Приїхав останній український скиталець через ЗУАДК

Филаделфія. — З канцелярії ЗУАДКомітету повідомили, що у вівторок 20-го травня мав приїхати літаком з Европи до Ню Йорку д-р Володимир Шкільник, що є останнім українським скитальцем, переселеним до цеї країни за посередництвом ЗУАДК. В дальшому прийде ще тільки деяка кількість т. зв. „фольксдойчів". Приїзд д-ра В. Шкільника замикає список всіх 30,327 українських переселенців, спроваджених до цеї країни ЗУАДКомітетом з таборів скитальців в Европі. Видатки на це переселення виносили коло 400,000 долярів.

ЗМІНЕНО ШЕФА АЛІЯНТСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ В ПАНМУНДЖОМ

Токіо. Ген. Марк Кларк, аліянтський головний командант на Далекому Сході, повідомив вчора про призначення генерал-майора Вільяма К. Ґаррісона (молодшого) новим шефом аліянтської делеґації на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї. Дотеперішній шеф аліянтської делеґації, адмірал Чарлз Тирнер Джой залишить Далекий Схід, щоб з доручення командування фльоти перебрати керівництво воєнно-морської академії в Анаполіс. Ген. Гаррісон перебере новий пост в найближчу п'ятницю. Цю зміну коментують в поінформованих колах в той спосіб, що аліянти, призначивши шефом своєї делеґації старшину на один ступінь нищого ранґою від попереднього, хочуть тим самим задемонструвати комуністам, що головне завдання своєї делеґації на переговорах вони вважають вже за закінчене та що тепер вони вже не багато сподіються від дальших переговорів, якщо комуністи не приймуть їхніх кінцевих компромісових пропозицій з 28-го квітня. Між іншим, новий шеф аліянтської делеґації, ген. Гаррісон, відомий зі своєї маломовности. Теперішні переговори в Панмунждом комуністи використовують головно для своєї пропаґанди, не віддаючи жадної уваги самій суті переговорів. В своїх кінцевих компромісових пропозиціях аліянти погодилися на комуністичне домагання будувати аеродроми на території Північної Кореї під час перемир'я, але відкинули комуністичні домагання щодо примусової репатріяції всіх полонених та щодо совєтської участи в невтральній комісії, яка мала б за завдання перевірювати виконання постанов перемир'я. Комуністи дальше обстоюють при своїх домаганнях, головно щодо примусової репатріяції полонених.

Англійські концерни залишають Китай із півторамільярдовою втратою

Лондон. — Англійці поінформували комуністичний Китай, що їхні концерни змушені залишити Китай, бо неможливо провадити торгівлю в умовах, які панують у тій країні. Англійський шарже д'афер вручив китайському урядові ноту в цій справі. Британські торговельні інвестиції в Китаю виносять коло 1,400,000,000 долярів і англійська нота надіється, що китайський уряд дасть відшкодування за втрати англійських купців, які втратили всякму надію на те, щоб можна було вести торговельні дії в Китаю, як довго там панує режим комуністичного диктатора Мао Тсе тунга. Британія визнала комуністичний Китай 6 січня 1950 року, коли ввесь Китай знайшовся під владою комуністів. Англійці визнали Китай, але згідно з їхнім поглядом, це не значило, що вони схвалюють під моральним оглядом усі вчинки китайських комуністів. Англійська нота підкреслює, що ця торговельна невдача зовсім не віщує про основні зміни в англійській політиці в відношенні до Китаю. Досі в Китаю урядував тільки англійський шарже д'афер, а справа виміни амбасадорів між двома країнами досі невирішена. Та про те англійські дипломати ще й досі думають, що треба визнати політично Китай, хоч китайський уряд навіть не думає про іменування свого амбасадора до Англії та заарештував багато англійців у Китаю і створив такі умови, що неможливо вести торгівлю з цією країною.

Закінчено слідство в справі подій в таборі полонених на острові Кодже

Токіо. Вчора закінчено та передано ген. М. Кларкові вислід слідства в справі недавнього схоплення ген. Додда, аліянтського команданта величезного табору комуністичних полонених на острові Кодже, тими ж полоненим та звільнення його після трьох днів і після того, як тимчасовий командант табору, ген. Колсон, дав полоненим всілякі запевнення, що їх опісля аліянтське командування назвало некомпетентними і скасувало. Ген. Кларк перевірить вислід слідства і перешле його до Пентаґону, де й западе рішення в цій справі. Від цього рішення може залежати дальша військова каріера обох вмішаних в ту справу генералів, яких гостро критикується. Звідомлення про цілу аферу дістане теж Конґрес.

Проф. Лемкін дякує У.К.К. за підтримку акції проти народовбивства

Ню Йорк. — Проф. Рафаїл Лемкін, автор тексту міжнародної конвенції проти народовбивства і промотор світового руху проти цього злочину проти людства, переслав діючому заступникові голови Українського Конґресового Комітету п. Д. Галичинові окрему подяку і ґрятуляції за активну підтримку цього руху, зокрема за успішну акцію в справі ратифікації конвенції парляментом Канади: На прохання УКК канадійські українці, зокрема посол Іван Дікур, у великій мірі причинилися до того, що міжпарляментарний комітет, до якого належать представники всіх партій, рішив минулого тижня рекомендувати ратифікацію конвенції. Формальну ратифікацію конвенції парляментом можна вважати вже тільки проблемою короткого часу. „Ви дали великий вклад для підтримки справи людства та рятунку народів, поневолених Совєтським Союзом" — пише проф. Лемкін в своєму листі до п. Галичина.

Британія не запросить американців на атомову пробу

Лондон. — Прем'єр Винстон Черчил повідомив вчора, що уряд Британії не думає просити американських спостерігачів до участи в пробній експльозії першої британської атомової бомби, що має відбутися в цьому році в Австралії. Повідомляючи про це в Палаті Громад у відповідь на запит одного з лейбуристських депутатів. Черчил заявив, що „існуюче внутрішнє законодавство не дозволяє урядові Злучених Держав на виміну атомових інформацій з іншими країнами", але що він „радо розглянув би кожну пропозицію, яку уряд Злучених Держав міг би зробити відносно тіснішої співпраці в цій ділянці в майбутньому". З американського боку пригадується, що британські спостерігачі були запрошені на проби атомової зброї в Америці.

Апеляція Гісса названа „легкодушною"

Ню Йорк. — Федеральний прокурор дав відповідь на вимогу Алджера Гісса, щоб відновити судову розправу проти присуду, на підставі якого він відсиджує кару п'ятирічної тюрми за кривоприсягу у зв'язку з його шпигунською діяльністю в користь Совєтів у часі, коли він був урядовцем департаменту стейту. Прокурор називає таку вимогу „легкодушною", тим більше, що це вже третя спроба Гісса відновити суд з наведенням тих самих арґументів.

АЛІЯНТИ ДАЮТЬ ҐАРАНТІЇ ЗАГРОЖЕНОМУ СОВЄТАМИ БЕРЛІНОВІ

Берлін. — Три західні коменданти цеї колишньої столиці німецького Райху запевнили посадника її західньої частини, д-ра Ернеста Ройтера, що статут аліянтського управління Берліна в нічому не буде змінений після підписання мирового контракту з західною Німеччиною. Аліянти проголосили свої ґарантії Берлінові після того, як Совєти погрожували, що мировий контракт змінить теперішнє положення західних аліянтів в Берліні. Совєтська і комуно-німецька пропаґанда теж зі свого боку погрожувала, що підписання мирового контракту із Західною Німеччиною буде рівнозначне з порушенням постанов Потсдамського договору, що мало б дати теж Совєтам вільну руку в їх відношенні до аліянтів в Берліні. Це можна б вважати за погрозу евентуальної нової бльокади міста та інших репресій. Західні коменданти в своїх ґарантіях запевняють, що найвищою владою Берліна залишиться теж після підписання мирового контракту аліянтська комендантура, до якої теоретично належать представники всіх чотирьох окупаційних великодержав, але в якій совєтський представник вже від давна не бере участи. Нова декларація аліянтів має заступити попередню т. зв. декларацію принципів, що встановляла відношення між аліянтськими і місцевими німецькими властями. Повного тексту нової декларації ще не проголошено і він буде поданий до загального відома правдоподібно аж після підписання мирового контракту з Західною Німеччиною. В самому Берліні переважає переконання, що негайно після підписання контракту, Совєти почнуть проти Берліна відповідні репресії, — правдоподібно нову бльокаду. Побоюючись тої бльокади деякі заможніші німці вже тепер починають переїзд на захід, а міське управління засипане поданнями про дозвіл на виїзд. Крім того в деяких поінформованих колах здогадуються, що негайно після підписання контракту із західною Німеччиною, Совєти почнуть свої репресії проти Берліна з того, що формально признають більші повновласті місцевому комуно-німецькому управлінню, створюючи тим серйозні можливості „нової Кореї". Тимчасом, деякі загострення вже почалися теж на кордоні між східною і західними зонами через цілу Німеччину.

Західні аліянти перевірюють оборону Берліна

Берлін. — Совєтська погроза ремілітаризації Східної Німеччини на випадок підписання мирового контракту між західніми аліянтами і західно-німецьким урядом в Бонн заставила аліянтів перевірити всі свої оборонні сили в Берліні, зокрема військову поліцію. Тепер в Берліні є округло 12,000 американських, британських і французьких військ. Деякі частини мають танки, але не мають авіяції, ані артилерії. Завданням цеї військово-поліційної сили є головно вдержати на відповідному рівні анти-комуністичну мораль населення та бути на поготові, якщо б комуністам захотілося робити переворот. Досі з аліянтського боку не було навіть спроби зрівноважити в будь-який спосіб совєтські сили в тому районі, які могли б, якщо б того хотіли, захопити західні сектори Берліна впродовж одного дня. Інше діло, що на випадок совєтського нападу на західні сектори Берліна могли б прийти до слова теж аліянтські війська в Західній Німеччині. Тепер, з совєтською погрозою створити окрему східно-німецькку комуністичну армію, витворилося нове положення, що й заставило аліянтів перевірити свою оборонну силу в самому Берліні.

Німці залишають Комісію для відшкодування за жидівські втрати

Бонн. — Голова і містоголова Комісії для відшкодування Ізраїлеві за переселення жидів залишили свої становища і про це повідомили федеральний уряд у Бонні. Вони зробили це тому, бо не бачать доброї волі німецького федерального уряду позитивно полагодити цю справу. Праця цієї комісії перервалася ще в квітні, коли представники Ізраїля зложили були подібну заяву. Ізраїльські представники домагаються від німців мільярда долярів за кошти переселення жидів до Ізраїля та півмільярда долярів за матеріяльні втрати жидів під час панування Гітлера. Німецький уряд не заперечує жидівських вимог, — але не годиться на висоту відшкодування, якого вимагає Ізраїль. Німецький містоголова комісії д-р Кюстер заявив, що він не бачить „доброї волі в німецького уряду" прийти д опорозуміння з Ізраїлем, а голова цієї місії проф. Бем, уступаючи з свого становища, подав до відома, що свій крок виясить пізніше. Обидва вони думають, що в німецькому уряді існують чинники, які не бажають собі розв'язки цієї справи взагалі, до них належати мав би і міністер фінансів Фріц Шеффер, який противиться вимогам Ізраїля з чисто фінансових причин.

МИРОВИЙ КОНТРАКТ З НІМЕЧЧИНОЮ БУДЕ ПІДПИСАНИЙ В ПОНЕДІЛОК

Бонн, Німеччина. — Канцлер д-р Конрад Аденауер вчора заповів, що мировий контракт між західними аліянтами і Західно-Німецькою Федеративною Республікою буде підписаний вже в найближчий понеділок. Вже в найближчу п'ятницю прийдуть і зустрінуться в Бонн, столиці Західної Німеччини, державний секретар Ачесон, британський секретар закордонних справ Іден та французький міністер закордонних справ Шуман, які матимуть за завдання перевірити та устійнити ще останні клявзулі договору. Канцлер Аденауер повідомив про це після майже вісімох годин чергових нарад з аліянтськими високими комісарами. Спірною проблемою в контракті залишається ще тільки справа німецького покриття коштів удержання аліянтських, зокрема британських військ на німецькій території після підписання контракту. Д-р Аденауер рівночасно повідомив, що негайно після підписання мирового контракту в Бонн, вже того самого дня, отже в понеділок ввечорі, в Парижі буде підписаний договір европейської оборонної спільноти, на підставі якого Франція, Італія, Бельгія, Голандія, Люксембурґ і Німеччина створять европейську армію із своїх окремих національних військових частин. Европейська оборонна спільнота буде зв'язана взаємними ґарантіями з оборонною системою Північно-Атлантійського Пакту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАШІ ПРОБЛЕМИ

У зв'язку з недалеким вже П'ятим Конґресом Американських Українців, що має відбутися в Ню Йорку в днях 4-6 липня ц. р., серед нашого загалу спостерігається цілком зрозуміле і побажане заінтересування та обговорювання цілої низки проблем, що цілком певно будуть теж в такій чи іншій формі предметом дебат і ухвал на самому Конґресі. Таких проблем багато, усі вони важливі, а їх позитивна розв'язка залежатиме у великій мірі від того, чи і наскільки наша суспільність і її представники потраплять створити відповідну синтезу тих проблем та встановити їхню черґу, відповідно до їх важливости і актуальности. Попереднє обговорення тих проблем в пресі та на громадських форумах і загальна виміна думок в поодиноких справах допоможе роз'яснити положення і створить тло, на якому з більшим успіхом поступатиме і підготовка Конґресу і опісля його переведення. Це тим легше, що в подібних справах наша громада має вже багатий досвід.

Усі чотири наші дотеперішні Конґреси відбувалися під певними актуальними і точно означеними гаслами, на кожному з тих Конґресів була відповідна головна проблема, під кутом якої встановлялась черга та розв'язувались теж всі інші проблеми. Під час війни була це підтримка воєнних зусиль Америки. Сьогодні тою першою і основною проблемою американських українців є без сумніву наша зорганізована і максимальна підтримка оборонних зусиль країни в усіх її аспектах, як теж вказання, яке місце в тій обороні займає визвольна боротьба українського народу.

Це є база і вихідний пункт для всіх дальших справ і не може бути сумніву, що на таку основну плятформу усім найлегше зговоритись та у її фокусі розв'язувати всі інші проблеми. До цих оборонних зусиль Америки, які вимагають нашої максимальної підтримки, треба зарахувати цілу низку справ, від активної допомоги визвольним змаганням українського та інших поневолених народів починаючи, а на поборюванні місцевої п'ятої комуністичної і шостої біло-російської імперіялістичної колон кінчаючи. Конґрес відбуватиметься власне в часі, як у Вашинґтоні та в американському суспільстві відбувається широко закроєний процес перевірки американської закордонної політики, яка повільно, але поступово скеровується на правильний шлях з'ясованого минулого червня державним секретарем Діном Ачесоном „нового реалізму" у відношенні до Росії, як такої, та її історичного імперіялізму, найбільшої загрози для миру і цивілізації. Проблеми психологічної стратегії, включно з американськими урядовими і громадськими аґенціями в роді „Голосу Америки" чи комітетів допомоги народам Совєтського Союзу, мусять мати відповідну увагу.

Ми вже звертали увагу, що в теперішніх обставинах повного поневолення українського народу та наявности головної маси української політичної еміґрації в цій країні, Конґрес Американських Українців повинен сказати те, чого не має можливости сказати сам за себе український народ. Справа перерішеного вже в 1917-20 р.р. самовизначення українського народу на всіх його етнографічних територіях, відновлення російського білого імперіялізму та відродження польських імперіялістичних амбіцій, головним предметом яких є українські землі — це справи, які повинні бути між першими на порядку нарад Конґресу.

Маючи перед собою такі завдання, учасники Конґресу мусять здати собі справу, що успішне полагодження тих основних проблем залежить у великій мірі від їх солідарности і одностайности. Бо хоч немає найменшого сумніву щодо спільної плятформи американських українців в тих основних справах, проте тут і там виступають деякі прояви розбіжностей думок у внутрішньо-українських справах, що їх вороги українського визволення зручно використовують на ослаблення цеї головної плятформи. Вже тепер нам треба здати собі справу, що ці проблеми української еміґрації чи репрезентації в Европі в жадному разі не можуть притемнювати тих наших завдань, що їх ми маємо у зв'язку з оборонними зусиллями Америки та зв'язаної з цим нашої активної допомоги визвольним змаганням українського народу в цілій їх ширині. При цьому всі наші громадські групи в жадному разі не повинні переносити на американський ґрунт европейської політики „середовищ", натомість продовжувати і закріплювати ту лінію невтральности і максимальної компромісовости у відношенні до українських еміґраційних угрупувань, що була в основі визначена на попередньому Конґресі та яка дала можливі найкращі результати в її практичному здійснюванні.

Маючи досвід з минулого та здаючи собі справу з сучасности, недалекий Конґрес Американських Українців може мати в обставинах велике значення для того, що ми називаємо українською визвольною справою, якщо провід і учасники Конґресу будуть вповні свідомі своїх завдань та своєї відповідальности.

Перевірка закордонної політики

Не враховуючи якісь надзвичайні, непередбачені випадки, в цьому році президентських виборів не надіються основних змін у світовому положенні, пише, звичайно добре поінформований у таких справах Джеймс Рестон. Та це тільки означає часове відложення конфліктів. Тому, як тільки новий президент обійме в січні наступного року урядування, треба буде йому відразу рахуватись з сильним тиском, як з Европи, так і Азії, в справі остаточного вирішення дуже важливих міжнародних проблем. До цього, пише Рестон, треба Америці вже тепер приготовлятись, без огляду на те, хто буде президентом і з якої партії.

Думаємо, що таке становище дуже розумне. З цього логічний висновок, що обидві головні партії повинні б почати вже тепер розмови на цю тему, не зважаючи на виборчу аґітацію. Їм треба б зговоритись ще заки буде вибраний новий президент. Бо хто б ним не був, демократ чи республіканець, він потребуватиме в закордонній політиці повної підтримки обидвох головних партій, а властиво цілого американського суспільства.

Рестон пише ще таке:

„Новий президент може зарядити, і безсумнівно зарядить чистку в департаменті стейту, чого майже всі надіються".

Не забуваймо, що ця заввага відноситься до кожного нового президента, з якої партії він не був би. А якби перемогла знову Демократична партія, то все одно прийшла б до Білого Дому нова людина, бо ж президент Труман відмовився кандидувати. Виходило б, що надіються, що також і президент-демократ перевів би по новім році „чистку" в департаменті стейту, маючи свої власні „ідеї та свій шлях, як їх треба здійсняти".

Згадуючи за ці речі ми хочемо вказати і нашому громадянству на важливу фазу в теперішньому американському житті. Оце починається спроба основної ревізії дотеперішньої закордонної політики Злучених Держав. Якби так не було, то не треба було б говорити про якусь „чистку" в департаменті стейту, якої треба надіятись в наступному році. В такому важливому моменті треба американцям українського роду добре дбати, щоб обидві головні партії, Демократична і Республіканська, були добре поінформовані про наші думки щодо основних проблем закордонної політики країни, зокрема у відношенні до СССР. Кращої нагоди до інформативної акції в справі України та її визвольних змагань так скоро не буде, як тепер, коли почала розгортатись виборча акція.

Як бачимо, заноситься на великі зміни в американській закордонній політиці. Подбаймо, щоб ті зміни вийшли на добро Америки і України.

Микола Чубатий

Американсько-совєтські справи на святі журналістів

Американський Клюб заморських кореспондентів (American Overseas Press Club) роздає щорічно на величавім бенкеті нагороди своїм членам за найкращу працю в цій ділянці. Це зібрання дає щороку нагоду найвизначнішим американським діячам, заінтересованим у закордонній політиці країни висказувати свої погляди на найбільше пекучі проблеми цеї політики. На цьогорічнім зібранню виступили з промовами ген. Колінс, пані Рузвелт, адм. Кірк, недавній амбасадор до Москви та тепер президент добре відомого „Американського Комітету для Визволення Народів Росії" та Пол Гофман, президент Фундації Форда, а тепер головний передвиборчий менаджер в користь ген. Айзенгавера. Все це особи, що мали, та ще нині мають поважне відношення до американсько-совєтської політики, яка теж життєво заторкає майбутність українського народу та других народів поневолених Росією.

Автор тих стрічок, запрошений в характері редактора „Українського Квартальника" на тогорічний бенкет закордонних журналістів, що відбувався дня сьомого травня в готелю Валдорф-Асторія в Ню Йорку, радий поділитися з громадянством інформаціями про це зібрання та про погляди бесідників на американсько-совєтські взаємини.

Ген. Бредлі, нав'язуючи до корейської війни підкреслив, що Америка бореться за принцип вільної людини й тому ніколи не прийме завішення зброї з примусовою репатріяцією протикомуністичних воєнних полонених.

Найглибша змістом була промова пані Рузвелт, хоч безпретенсіональна формою. Бесідниця, нав'язуючи до своєї недавної подорожі по близьким та середнім Сході, ствердила, що американці не розуміють духовости народів сходу. Ми, американці, говорила пані Рузвелт, оцінюємо все мірилом матеріяльних вартостей. Високий стандарт життя це наша життєва ціль. Не так є на сході. В арабських краях, а передовсім в Пакістані та в Індії бесідниця стрінулася з фактом, що люди живучі в незвичайно низькім стандарті життя підходять до свого життя мірилом ідеалізму. У них все приватне та публічне життя оточене релігійними ідеалами. Маєток та гроші для них далеко не все. Американці й при допомозі мільйонів долярів не здобудуть симпатій тих людей, коли не зрозуміють духовости тих народів.

Це золоті думки, які важні не тільки відносно народів близького та середнього Сходу, але також відносно народів східної Европи та західної Азії, що нині в неволі Москви.

Коли б це були зрозуміли американські мірничі з департаменту стейту, то вони зрозуміли б проблему Західної України та чому український селянин, сидячи на двох акрах землі з п'ятьома дітьми, не хотів приняти середної фарми з рук польського уряду, створеної на парцеляції великої посілости, коли йому казали рівночасно міняти обряд своєї віри, а з ним відрікатися і своєї української національности. Коли б ці думки пані Рузвелтової американські політики пристосували до народів східної Европи, тоді вони уміли б відкрити джерело героїзму Української Повстанчої Армії, джерело існування підземної Церкви в Україні та багато других, їм досі незрозумілих справ.

Коли б американські чинники рішальні про закордонну політику тої країни зрозуміли високо ідеалістичний підклад визвольної боротьби всіх народів поневолених Росією, тоді теж відкрили б, що добро Америки вимагає не легковажити національних амбіцій тих народів.

Третим бесідником був адмірал Кірк, тепер президент „Американського Комітету для Визволення Народів Росії". Надії, що адмірал Кірк внесе нові ідеї в цей Комітет вже основно скомпромітований в очах неросійських народів, наразі не оправдилися. Адм. Кірк як й попередній президент того Комітету Ю. Лайонс, кладе таки головну ставку на росіян. Тиждень перед зібранням закордонних журналістів говорив адм. Кірк на ту саму тему на засіданні російської Толстовської Фундації в готелі Пляза в Ню Йорку. Там бесідник підкреслив рішальну ролю на сході Европи російського народу в поваленні большевицької влади, а про неросійські народи майже не згадував та предсказував, що влада Кремля скоро завалиться. Яким способом має це статися з промови не видно.

Промова адм. Кірка оберталася біля теми: „Чи ми можемо дібратися до російського народу?" Бесідник ствердив такі факти: нинішній Совєтський Союз це держава молодих людей. Старе покоління зникло або відсунене на бік. Освіта народу піднеслася, бо нині там є 85% письменних. Країна є сильно упромисловлена. Біля 40% населення стрінулося в 1941 році та наступних з життям в середущій Европі, поза Совєтами, та пізнало його вищість. Нині Совєти це двісті мільйонів робітників, які „все таки прямують до свободи та до достатнішого життя". В Совєтах існує протиамериканська пропаґанда, що є доказом страху влади на Кремлі за протирежимну опінію загалу. Наша ціль є тому при допомозі всіх способів дістатися до російського народу та добути його довір'я та приязнь (trust and friendship). Не треба з нашого боку, — говорив адм. Кірк, — сподіватися чогось революційного. **Відносно неросійських народів ми їм можемо обіцяти самоозначення та більше нічого.**

Адм. Кірк справді не сказав нічого більше поза тим, що досі говорили облудно та зі застереженнями російські демократи та що говорив може й щиро аґент Комітету Дон Левін.

В промові адм. Кірка безсумнівно найдеться багато противорічностей. Ствердивши, що Совєти це країна молодих людей, треба б було пам'ятати, що це все покоління виховане вже в совєтській ідеології, росіяни виховані в російськім патріотизмі та в гордості, що російський нарід став першим у світі. На заході в часі останньої війни російське молоде покоління мало різні переживання. Сам факт, що мільйони росіян повернуло добровільно на „родіну", це доказ, що захід не лишив на них надто великого сліду шкідливого для Політбюра. На родіну не хотіли вертати тільки неросіяни. Адм. Кірк все ж таки слухаючи промови своєї попередниці пані Рузвелтової повинен був присвоїти собі її золоті думки, що на сході добробут (prosperous life) ще не є рішальним в житті народів, але рішальними є вищі духові вартости. А тими духовими вартостями для росіян є збереження їх могутньої російської родіни, розбудованої Політбюром, а для неросіян розбиття тої тюрми народів та національне визволення. Такий підхід поставив би американську російську політику на більше реальні рейки, як це зробив адм. Кірк.

Останній говорив Пол Гофман, по думці багатьох, сподіваний секретар стану на випадок, якби ген. Айзенгавер став наступним президентом. Бесідник вийшов з фундаментального становища, що Америка може та мусить осягнути мир без війни. Осягне вона тривалий мир без війни, коли переконає Кремль, що він не в силі силою зброї підбити світ. Ми мусимо переконати Кремль, що він не в силі внутрішніми революціями опанувати світ. Ми мусимо переконати світ з того боку залізної куртини, що американський нарід бажає миру та, вкінці, мусимо переконати світ якоюсь драматичною демонстрацією, що наша система свободи краще заспокоїть матеріяльні та духові потреби світу, ніж яка друга система. Це нам треба робити великими жертвами закордонних допомог; тому по думці Гофмана, кожен вклад доляра в закордонну допомогу це найкраща льоката американського капіталу. Безперечно, що теоретично засади Гофмана правильні, важче одначе з практичним їх переведенням, зокрема останньої його тези.

Факт, що Америка не дала досі ані драматичної ані навіть спокійної демонстрації, що вона найкраще розв'яже всі болячки світу. Цілий світ арабський домагається національного визволення. Всі народи поневолені червоною Росією домагаються визволення; вони навіть на власну руку ведуть безнадійну боротьбу з Кремлем при повній байдужості Америки, а навіть в обличчі такої політики Америки, що може тільки знеохотити народи поневолені червоним імперіялізмом до дальшої боротьби проти Кремля. Акція Американського Комітету для Визволення Народів Росії, Вільна Европа та офіціяльний орган американської пропаґанди „Голос Америки" бояться говорити навіть про визволення народів поневолених Росією з-під ярма Москви.

Ті американські аґенції ведуть таку політику органами своєї пропаґанди, що мається враження, що вони навіть не рахуються з існуванням того всього, що формально самі Совєти мусіли признати тим народам під тиском їх національної свідомости, а саме **статус державних націй. Американська політика замість обіцяти тим народам бодай це мінімум, обіцює їм (як ось словами Кірка на цім самім вечорі) щойно право самоозначення! Це значить завернути історію тридцять літ взад та дати російським імперіялістам змогу та надію все ще якимись крутійствами та ошуканчими плебісцитами таки врятувати єдину неділиму Росію.**

Признаємо слушність Гофманові, що Америка мусить якоюсь драматичною демонстрацією переконати мільйони всіх народів світу, що **Пакс Амерікана** це значить повне національне визволення всіх народів світу, а передовсім найважче гнетених народів всякою Москвою впродовж п'яти соток літ. Америка ще на таку демонстрацію не здобулася. Такої демонстрації світ народів поневолених червоним Кремлем жде. Чим скорше він її діждеться, тим скорше маємо ми вигляди виграти холодну війну зі Совєтами та позасовєтський світ щиро притягнути на сторону Америки. **Народи поневолені ждуть не долярів, не обітниці особистої свободи та високого стандарту життя, але обітниці жити життям вільних народів по їх власних традиціях.**

М. З.

КОНЦЕНТРАЦІЯ СИЛ

Дуже багато до думання дають нам проголошені в пресі цифри дотацій, які видано з Народного Фонду на працю наших найголовніших національних установ. Ці цифри подав перший заступник голови УККомітету п. Дмитро Галичин. Ми бачимо суми, що виміряються не сотнями і тисячами долярів, а десятками тисяч. І справді, Український Конґресовий Комітет та Секретаріят Пан-Американської Конференції дістали на свою працю 55,000 долярів (беремо цифри в заокругленню), Українська Національна Рада, УПА та Українська Культура — по 18,000 дол., ЗУАДК — 64,000 дол.! Коли, та де, ми чули про такі суми, про такі цифри? Ми, українці, звикли до бідних, мізерних кошторисів наших організацій, що крутяться біля соток долярів, а, в найкращому разі, не перевищують пари тисяч. І, ось, читаючи звіт про десятки тисяч, про те, що, в загальній сумі, ми зібрали за два роки майже чверть мільйона, невільно зупиняєшся над питанням: чому так сталося, де причина, що ми, українці, які звикли лише до двох і трьохзначних чисел, тепер вільно оперуємо п'яти й шестизначними!

І тої причини далеко шукати не треба: вона перед нами, — це — концентрація сил! Спрямування дрібних зусиль до одного конденсатора, малих струмочків в одно річище, ледве видимих краплинок до одного басейну. І, ось, — маємо без малого чверть мільйона! Маємо змогу виказати справжню, реальну поміч українському ділу. Можемо бути горді, що не потребуємо заглядати до чужих рук.

Такі є наслідки концентрації сил! Наслідки, що наочно показують, яких успіхів осягла б українська нація, коли б цю засаду концентрації застосувала б також в інших ділянках.

Але нині говоримо про концентрацію матеріяльних засобів.

Наслідки її загально одушевляють, але мають також рацію й ті поважні українські діячі, які вказують, що результати праці Народного Фонду можуть і мусять бути ще більш ефектовні, ще більш імпозантні.

Вони справедливо вказують, що є в Америці ще тисячі й тисячі громадян, які ще зовсім не відгукнулись на існування Фонду, які чомусь ще не виконали свого громадського обов'язку, які свідомо чи несвідомо заховали тих пару долярів, що так потрібні на оборону життя й чести українського народу.

Так, це дрібні гроші, це лише одиниці і навіть не десятки долярів, — це 20 центів тижнево, — але подивіться, що означає спільна праця, мобілізація сил, концентрація засобів!

Тож нині, на третьому році існування Народного Фонду, хай не буде жадного громадянина, що не виконав би свого обов'язку, що не приєднався б до загального зусилля, що мусів би червоніти, коли б хтось запитав його про Виказку вплати Національного Датку!

ПОСАДКА ЛІСОВИХ ЗАХИСНИХ СМУГ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ ЙДЕ НЕЗАДОВІЛЬНО, повідомляє теж справоздання, констатуючи:

„Міністерство сільського господарства УССР визнало абсолютно незадовільною роботу керівників сільсько-господарських органів і МТС Одеської, Миколаївської, Херсонської та Ізмаїльської областей по керівництву посівом і посадкою нових лісових смуг і ремонтом існуючих... у Херсонській області плян лісопосадок виконано на 89%, Миколаївській на 71%, а в Одеській лише на 17%".

З ЖИТТЯ І ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

(За перше чвертьріччя біжучого року)

(1)

З дня на день ми зустрічаємо в українській пресі інформації про працю Українського Конґресового Комітету. Є це заклики, обіжники, повідомлення, які свідчать чи ілюструють ту чи іншу його черґову акцію.

Нині хочемо подати бодай стисло загальний огляд праці Комітету за перші три місяці біжучого року.

Нинішній склад Управи

Передовсім належить пригадати, що в кінці минулого року відбулася довго очікувана консолідація чи догодження між тими організаціями та уґрупованнями, що давніше входили до Конґресового Комітету і тими, що стояли осторонь і провадили свою працю незалежно і окремо від нього. Цими організаціями були, як відомо, Український Робітничий Союз та деякі українські уґруповання, що почали свою діяльність переважно останнім часом, у зв'язку з переселенням до ЗДА з Европи маси української еміґрації, а з нею — українських політичних та громадських організацій і уґрупувань.

Нині до Комітету входять: поперше, особи, що були вибрані на Четвертому Конґресі у Вашинґтоні 6.—9. листопада 1949 року, а, подруге, особи, що представляють новоуведені організації та політичні уґруповання; а саме — від Українського Робітничого Союзу — Голова цього Союзу п. Антін Батюк і Редактор часопису „Народна Воля" — д-р М. Стахів; від Об'єднаних Українських Демократичних Організацій — п. І. Паливода, а з дорадчим голосом — п. П. Новицький, проф. М. Олексіїв, пані Мілена Рудницька і від Об'єднання Прихильників Української Визвольної Боротьби, також з дорадчим голосом, п. Гр. Бакуменко. Тут ще слід згадати, що Екзекутивна Рада ухвалила покликати д-ра Михайлова та п. П. Різника, як Заступників д-ра Грановського та д-ра Квітковського.

Праця сучасного Конґресового Комітету

Праця від останнього Конґресу значно поширилась та пожвавилась. Про це було звітовано на останніх Річних Зборах, а подрібне звідомлення буде подане на П'ятому Конґресі. На пожвавлення праці вплинули три причини: а) загальна світова політична ситуація; б) стара американсько-українська еміґрація посилилась великим припливом нової і молодої української крови і в) з моментом заснування Українського Народного Фонду, настали значно більші матеріяльні можливості для поширення та інтенсифікації праці. Ці чинники діють і нині, коли говоримо про короткий відтинок часу, а саме — про перших три місяці біжучого року 1952. Треба навіть сказати, що праця, по інерції, розгортається все ширше і тому дальший свій виклад для яснішого перегляду ми розіб'ємо на окремі невеличкі розділи.

Праця на зовнішньо-політичному відтинку

Як відомо, уже в попередніх роках Український Конґресовий Комітет уважав одним із своїх головних завдань — посильну допомогу українському народові в його боротьбі за визволення. Акція в цім напрямі набрала особливої інтенсивности в р.р. 1950 і 1951, коли на чолі Комітету став проф. Л. Добрянський, що має свій осідок у Вашинґтоні. Тут проф. Лев Добрянський нав'язав ближчі стосунки з видатними політичними діячами, Сенаторами і Конґресменами, що виявили особливе розуміння і прихильність до наших національних змагань та бажання нам допомогти. Внаслідок цих зв'язків, відбулись в роках 1950 і 1951 відомі виступи в користь української справи — Сенаторів — Герберта Лімана, Олександра Сміта, Вільяма Новленда та Конґресмена Керстена, а також були уможливлені відомі свідчення проф. Льва Добрянського перед Сенатською Комісією в справі народовбивства на Україні та Закону про Спільну Безпеку.

Всі ці виступи були внесені до рекордів Американського Конґресу, з яких замовлено понад 100 тисяч примірників відбиток і Український Конґресовий Комітет розіслав ці відбитки не тільки в Америці, але поширив по всіх країнах світу між найвидатнішими представниками політики, культури, журналістики та громадського життя. При цій нагоді треба зазначити, що це стало можливим завдяки платникам і жертводавцям Народного Фонду.

Подібна праця з рамени Комітету продовжується в біжучому році. Так, на початку січня цього року, з ініціятиви та старанням проф. Л. Добрянського, 118 послів та сенаторів — членів республіканської партії, підписали листа до державного секретаря ЗДА п. Ачесона, в якому звертають увагу на політику тотального нищення, що його провадить совєтська влада на Україні.

Далі — відбулася на телезії прилюдна дискусія з участю професора Бирнгема, члена Ді-Пі Комісії О'Коннора, кореспондента „Ню Йорк Таймс"-у та проф. Л. Добрянського в справі допомоги українській визвольній боротьбі у зв'язку зі законом про безпеку.

Як відомо, совєтський уряд гостро запротестував з приводу цього закону.

Знову ж таки, із дотації Народного Фонду було можна покрити кошти за видрукування та розсилку дальших відбиток із конґресових рекордів, а то:

а) 25,000 відбиток із Конґресового внеску посла Чарлі Й. Керстена в справі **протисовєтського підпілля** — Боротьба неросійських народів проти російсько-совєтського імперіялізму — на основі промови проф. Л. Е. Добрянського, Голови УККА, що її виголосив у Милвоки дня 15. грудня 1951 р. на Конвенції Все-Американської Конференції для поборювання Комунізму.

б) 25,000 відбиток із Конґресового внеску Сенатора Ол. Сміта в справі Американського Реалізму супроти Росії, на основі промови проф. Л. Е. Добрянського, Голови УККА, що була виголошена дня 11 листопада 1951 р. на проти-совєтському Вічу в Ню Йорку.

в) 50,000 відбиток із Конґресового внеску посла Дж. Й. Морфи в справі Американської Боротьби за Правду, на основі промови Едварда М. О'Коннора, Комісіонера Ді-Пі, що була виголошена дня 10 лютого 1952 р. на українській маніфестації в Филаделфії.

Ці рекорди були також розіслані всім видатним політичним та громадським діячам в Америці та таким же особам в 30-ти державах світу. Поважну працю в поширенні цих матеріялів виконують Відділи та місцеві відпоручники Українського Конґресового Комітету і українські організації в усіх інших країнах.

Крім того, Комітет розробляє низку питань, що так чи інакше близько стосуються України, — між ними — питання Об'єднаної Европи, справа Товариства Американських Приятелів України, участь українців у виданні „Всесвітньої Історії", що її підготовляє „ЮНЕСКО", — орган Об'єднаних Націй і под.

Поза тим, проф. Л. Добрянський останнім часом також відбуває дуже часті зустрічі з поважними американськими політичними діячами, що мають на меті звернути спеціяльну увагу американського суспільства і цілого світу на політику сучасної Москви в Україні та на необхідність відновлення Незалежної Української Держави. Намічаються дальші прилюдні виступи, знов таки, з участю прихильних нам американських політичних діячів.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ!

Свою ціль напевно осягнете, коли йтимете до неї зорганізовано. Ваші мрії стати багатим і жити в доброті будуть Вами досягнуті, коли підете за голосом свойого власного розуму, який напевно промовляє до Вас, що тільки в єдності сила. Тільки ті стають переможцями в боротьбі з убогістю, які переводять цю боротьбу зорганізовано й не марнують своїх талантів. Не марнуйте ж і Ви. Кожну Вашу добру думку, ідею, що мала би принести Вам матеріяльний прибуток, намагайтеся негайно перевести в діло. Але робіть це зорганізовано. Такі є вимоги часу. Так скорше й легше Ви осягнете бажану ціль. Тому ми в імені Організаційного Комітету Об'єднання Українських Економістів (господарників) кличемо Вас:

Подайте нам руку! Вступіть до організації Об'єднання! Станьте її дитиною, а вона дбатиме про Вас як рідна мати. Вона допоможе Вам стати заможним і здобути славу, а тим самим допомагатиме й загальній українській справі. Дбати про розбудову господарства, про добробут народу — це велике й святе діло. Тому ми звертаємося до Вас з закликом, коли Ви почуєте наш голос, без огляду на те, де б Ви жили, чи в столичному місті, малому містечку, чи в найглухішому селі, чи на окремій фармі, чи Ви вже є мільйонером, середнім підприємцем, чи ще тільки носитеся з думками зачинати якенебудь діло, відізвіться до нас. Не залишайтеся одинцем! Станьте членом великої господарської родини! Допоможіть нам дійти швидше до цілі. Ціль же наша є — Ваш добробут і добро нашого народу тут в Америці і на Рідних Землях, що нині перебуває під страшною і жорстокою окупацією.

Від нас чим раз більше вимагається: національний даток, даток на церкву, жертви на освітні та добродійні цілі і ми ті вимоги повинні виконати. Це наш святий обов'язок. Але ми мусимо також прислухатися і до вимог часу. Ми не сміємо відставати. Ми не сміємо марнувати наші таланти теж і в господарській ділянці. „Об'єднання Український Господарників" (економістів) поставило собі завдання допильнувати, щоб ці наші таланти в нас самих не марнувалися. Наше господарське Об'єднання змагатиме до того, щоб об'єднати всі наші господарчо-творчі сили: винахідників, купців, інженерів - економістів, промисловців і підприємців різних галузів і взагалі всіх, що мають відношення до розбудови народного господарства. Наше господарське Об'єднання матиме людей з добрими ідеями, з капіталом і фаховим знанням, які візьмуть участь у розбудові вже існуючих підприємств, організовуватимуть нові варстати праці та нові торговельні й промислові, приватні й спілкові-кооперативні підприємства. Наша організація нав'язуватиме торговельні зв'язки в містах і в других краях, реклямуватиме товар чи послуги, приєднуватиме клієнтелю й готуватиме нові фахові сили.

Тому без огляду на те, чи належите до якої професійної організації, що займається більш теоретичними або товариськими справами, і були чи є членом котроїсь господарської організації, закликаємо Вас у Вашому власному інтересі вступити до Об'єднання Українських Господарників (економістів). Ця організація плянується в найширшому розмірі на який дозволяють закони ЗДА. До неї мусіли б належати всі наші господарчі фізичні й правні особи. Ця організація мала б стати живою й бути в стані кожному членові й кожночасно служити всім його вимогам в господарчих справах. Провід організації повинен бути вибраний з наших найбільш досвідчених в господарчих справах і довірених людей, без огляду на їх релігійну чи політично-партійну приналежність.

Установчі Збори мали б відбутися в Ню Йорку в червні або липні місяці 1952. Справа Об'єднання українських господарників (економістів) є справа Ваша. Тому просимо Вас добре передумати цю справу. Передумавши, вишліть заяву з поданням імені й прізвища, фаху чи підприємства і освіти на таку адресу:

Shevchenko Scientific Society,
Economic Section,
50 Church St., Room 252,
New York 7, N. Y.

Нам потрібно це, щоб ми могли рушити справу з місця й пустити її в життя.

В імені Організаційного Комітету Об'єднання Українських Господарників (економістів):

Голова: проф. **Микола Величківський**; І-ший секретар: доцент **Лев Попович**; 2-гий секретар: купець **Дмитро Крижановський.**

Українські лісники в Америці

На з'їзді в Ню Йорку, в дні 12. квітня ц. р. українські лісники і деревники основали свою званеву організацію: Об'єднання Українських Лісників і Деревників ОБУЛІД. Така організація під такою самою назвою і з такими самими цілями існували передше в Европі.

Завданням ОБУЛІД-у є об'єднання українських лісників і деревників, без різниці студій і стану, відшукати, нав'язати і вдержувати контакт з товаришами — еміґрантами, розсіяними не тільки по Америці, а по всьому світі, нести їм моральну підримку і матеріяльну допомогу, стежити за можливостями праці в лісницькій професії, й, якщоб такі траплялися, скеровувати туди своїх членів; видавати бюлетень з інформаціями про те, що дістся сучасно в лісовому господарстві на Україні, в Америці, і загалом в світовім лісництві, найти зв'язок з американськими лісницькими кругами і з лісницькими організацями інших народів — і в межах спроможності підносити голос перед світовою опінією в обороні українського лісу, безпощадно винищуваного большевицькими окупантами.

Для того, щоби створоти можливість для лісників і їх родин доброго і дешевого відпочинку та хвилевого азилю для тих членів, що знайшлися б у тяжкій потребі, рішено закупити спільними засобами членів відпочинкову фарму.

У з'їзді взяло участь кількадесять лісників, передусім з найближчих околиць, тобто з Ню Йорку, стейту Ню Йорк і сумежних стейтів. Рівночасно наспіло кількадесять привітів з заявами солідарности від лісників з різних сторін ЗДА і з-поза ЗДА.

Зі звідомлень і дискусії на з'їзді виявилося, що в евіденції ОБУЛІД-у є на еміґрації понад 400 лісників і деревників з фаховим стажем, розпорошених по таких краях: ЗДА, Канада, Вел. Британія, Німеччина, Австрія, Югославія, Італія, Еспанія, Австралія, Арґентина, Параґвай, Венезуеля Цейльон. В одних ЗДА є понад 80 лісників і академічною освітою. Відносно найкраще зуміли влаштувати себе лісники в Канаді. Натомість дуже важко протиснутися до праці по званню в ЗДА, де досі вдалося тільки 2 лісникам дістати працю у свойому званню.

Головою ОБУЛІД-у обрано інж. Богдана Лучаковського. До Виділу ввійшли: лісн. Лев Пришляк, доцент інж. І. Мельник, дир. О. Винник, надлісн. А Шмериковський, інж. Мирон Левицький, інж. Дем'ян Ґеча, інж. Іван Вінтоняк. До контрольної комісії обрано: дир. Євгена Ґашинського, інж. Романа Куриловича.

Осідком ОБУЛІД-у встановлено Ню Йорк. Ділова адреса ОБУЛІД-у є: Mr. O. Wynnyn, 417 E. 9th St., Apt. 8, New York 3, N.Y.

По зборах відбувся комерс, в якому крім учасників з'їзду, взяли участь лісницькі жінки і запрошені гості. У простій, сердечній церемонії під час комерсу, відзнаєно членством ОБУЛІД і лісницькою відзнакою писм. Романа Купчинського за його заслуги для культури українського лісницького побуту і українського ловецтва. Комерс пройшов в дуже милому, товариському настрої і протягнувся майже до ранку.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим-самим і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

Б. І. Антонич і його поетична спадщина

(До п'ятнадцятиріччя смерти)

Богдан Ігор Антонич (1909-1937) написав за своє коротке життя п'ять невеликих збірок („Привітання життя", 1931, „Три перстені", 1935, „Книга Лева", 1936), в тому дві посмертні („Зелена Євангелія" й „Ротації", 1938 р.), і це вся його — разом із деякими ще недрукованими поезіями, що зберігаються в рукописах у С. Гординського (Збірка релігійних віршів „Велика Гармонія" і текст опери „Довбуш"), літературна спадщина. А проте Антонич сказав у цих збірках багато, і це запевнило йому в історії української поезії 30-х років окреме й тривке місце.

Коли розглядати Антоничеву поетичну спадщину з перспективи десятиліть, то треба погодитися з тим, що він — оригінальний і глибокий поет-мислитець. Тонка філософічна рефлексія, а зокрема на тлі протистави людської (в тому передусім поетової) особовости довкільному світові природи, реальному життю-буттю в усіх його багатогранних виявах — основною ниткою проходить від першої до останньої збірки поета. Вже в „Привітанні життя" поет роздумує над тим, що

„Кожного серце окремий є
всесвіт"

і що

„І день, і вік однаково минають.
Не задержать
нам хвилі. Кожна мить знов
родить другу мить
і перша в другій спить, обі
у третій, так як вежа,
час виростає й меж не має
й нас німить."

„Так на минулого й майбутнього
раменах
повішено мов плахту, долю нашу.
Ми — ланцюга поодинокі звена.
Ми — відтинок малий із стрічки
часу."
(„Привітання життя", 62)

Свою філософічну поезію Антонич схопив у коротке: „співаю — тож існую" Ось як він каже:

„Живу коротку мить. Чи довше
житиму, не знаю
тож вчусь у рослин сп'яніння,
зросту і буяння соків.
Мабуть, мій дім не тут. Мабуть,
аж за зорею. Поки
я тут, інстинктом чую це: співаю
— тож існую"
(„Зелена Євангелія", 54)

Філософічна лірика Антонича, чиста, свіжа й ніжна, шукає в природі передусім гармонії співжиття всього, що наявне в світі фльори й фавни:

„Закони біосу однакові для всіх:
Народження, страждання
й смерть" . . .
„Я розумію вас, звірята і рослини,
Я чую, як шумлять комети
і зростають трави.
Антонич теж звіря, сумне
і кучеряве."

І тут коли йде про протиставу: Антонич — співсвіт, то тут ця гармонія співжиття й співіснування знаходить свої кульмінаційні завершення, в яких затираються реальні межі, в яких одна форма існування включається в другу, зливаючи в поетовій уяві образи зовнішніх виявів буття:

„. . . під небом недосяжним
і безмежним
ростуть і родяться звірята, люди
і рослини."
„Росте Антонич і росте трава,
І зеленіють кучеряві вільхи"

пише він про себе, щоб завершити це в небуденнім (до речі, часто цитованім у Львові в 30-их роках) образі:

„Антонич був хрущем і жив
колись на вишнях,
на вишнях тих, що їх оспівував
Шевченко."

Життя природи в його індивідуальних і збірнотних виявах так само як життя людини — ось проблематика Антоничевої поезії. Широкий тематичний діяпазон поетичного світосприймання Антонича виявляється в образках природи („Вітражі й пейзажі", „Замок", „Ліс", „Сад", „Праліто", „Коропи", „Вільхи", „Калина", „Захід" і ін.), спорту („Спортові м'язи", „Пісня змагунів", „Біг на 100 метрів", „Скок жердкою" й ін.), в спогадах з дитячих літ („Зелена елегія", „Три перстені", „Елегія про співучі двері", „Батьківщина" й ін.), в образках міста з його „балядами провулка" (збірка „Ротації"), здобутків техніки („Подорож літаком", „Ракета", й ін.), в тематиці села („Село" й ін.), щоб нарешті дати високомистецькі образки націоналізованої релігійної тематики („Різдво", „Коляда" й ін.), національного патосу („Слово до розстріляних", „Слово про полк піхоти" й ін.) й нарешті історичних подій світового маштабу („Слово про чорний полк" — про війну в Абесінії, чи „Слово про Альказар" — про громадянську війну в Еспанії й ін.).

Щодо стилю й форми, то Антонича не можна вбгати в якусь клітину-шухлядку з існуючих літературно - мистецьких „-ізмів"/„-измів". Є в нього, напр., неоклясичні поезії на зразок „Зеленої елегії", де аж надто виразно виступають формальні засоби Овідієвої автобіографії Ille ego qui fuerim із „Трістій" (4,10):

„Під абажуром з бібулки зеленої
полумінь маяв
в нафтовій лямпі малій, буцім
хотів би втекти.
Хлопець похилений в захваті,
німо над книжкою Мая
мріяв про безкрай землі, про
невідкриті світи . . .

Час проминув молодечих пригод
і змагаанів і бесід.
Вже протікає до дна, вже
щораз глибше полин.
Знаю тепер вже, що кожного
серце окремий є всесвіт,
кожного правда одна, правда
зелених хвилин."
(Привітання життя, 56-57)

Поруч цього знайдемо в Антонича всі можливі поетичні форми включно до футуристичних скрайностей типу „Осени" з закінченням:

„П'яне піяно на піяніні трав
вітер заграв.
Спіють дні все менші, нерівні,
піють по півночі півні
і
ості, осокори
рій ос
і ось
вже осінь
і
о
осінь
інь
нь."
(Там таки, 43).

Є в нього імпресіоністичні й експресіоністичні речі, є в нього врешті й символічні поезії, включно до простих ліричних перлин, що нагадують Олеся, наприклад „Лист":

„На клаптику паперу
рука напише слово
коротке:
прощай.
Хоч тьм'яні очі знову, знову
обіцюють солодкий
одчай.
На клаптику паперу
рука напише тремтячи,
що тісно двом серцям
на світі
широкому."
(Три перстені, 54).

Подвійний літературний лавреат Західньої України (1936 і 1937) — Антонич наскрізь оригінальний поет, що не дав підпорядкувати себе якомуєь одному формально-естетичному напрямкові, а йшов у творчості своїми власними шляхами.

Коли розглянутися між поетами, що прийшли на зміну в 40-их роках, то найближчий Антоничеві формою й манерою — Василь Барка. А всі прямі послідовники Антоничевої музи, всі парнасівські dii minores, чи краще dii minimi, що підроблювалися під його стиль не склали мистецького іспиту й тому мусіли піти в забуття. Антонич випередив їх семимилевими ступнями так, як випередив — може, комусь це буде звучати дивно! — поетичні шукання нашої доби, як от „екзистенціялістичних" експериментаторів із Сартровою девізою:

„Існую — отже думаю й творю"

своїм спонтанно-ідеалістичним:

„співаю — тож існую".

І справді, проминуть роки, а поетів спів існуватиме й тим самим існуватиме Антонич на сторінках історії української літератури. Деякі з його віршів уже сьогодні є стандартним „клясичним" надбанням нової української поезії, а треба думати, що й інші заслужать на гідну оцінку майбутніх ґенерацій.

Яр. Бирич

Десять тисяч помічників Американського Бюра Погоди

Більшість американців, мабуть, не знають і нічого не чули про „спостерігачів погоди" для Американського Бюра Погоди. Це люди, що присилають урядові місцевий стан погоди з усіх кутків Злучених Держав та їх володінь. Деякі роблять це з любови до такої роботи а дехто за невелику плату. З десятьох тисяч спостерігачів погоди понад половину — добровольці.

З термометром і дощоміром, одержаним з Бюра Погоди, ці люди щодня записують температуру, вивчають напрям і силу вітру, вимірують опади дощу й снігу. Тижневі й місячні звіти вони реґулярно посилають до польових станцій Бюра Погоди. Цей потік інформацій про льокальні умови погоди допомагає урядовцям визначати характеристичні підсоння Злучених Держав, їх територій і володінь.

Добровільні спостерігачі живуть здебільшого в маленьких містах і в далеких провінціях; це найбільше вчителі, крамарі, поштарі, лікарі, правники, фармери, фармерки, — і навіть один Бенедектинський монах. Кілька сот із них працюють уже понад 25 років, а деякі вже понад півстоліття.

Спостерігачі сповіщають телефоном, телеґрафом чи поштою про такі специфічні фактори, як рівень води в річках та повені, про стан лісу чи врожаю.

Бюро Погоди пишається своїми співспостерігачами й дуже вдячне їм за допомогу. Це висловлено в недавно виданій книжці на 200 сторінок, присвяченій тим чоловікам і жінкам, що на 31 грудня 1950 року брали участь у цій роботі. Багато коротких біографічних нарисів, деякі з фотами, знайомлять американців з людьми, що їх робота для громадського добра становить частину їхньої звичайної денної праці.

Ось, приміром, брат Джерард Шнайдер, О. С. Б. (Орден Святого Бенедикта). На кінець 1950 р. він був найстарший спостерігач погоди у Фльориді. Він провадить щоденні записи від 1902 року. Брат Джерард народився в Баварії, у Німеччині, 1865 року, а 1885 приїхав до Америки. Його записи показують, що у Фльориді в лютому 1899 року була снігова завірюха, що тривала п'ять годин, при чому температура впала тоді до 18 ступнів. Він із сумом оповідає про вимерзлі помаранчові та цитринові дерева.

Михайло Канжерга — другий ветеран спостерігач погоди. Він народився в Хорватії 1873 року, хлопцем приїхав сюди з своїм братом і оселився з вуйком у Гендерсоні, Тексас. Батьки прислали хлопців до Америки, щоб урятувати їх від гніту на батьківщині, тоді провінції Австро - Угорської Імперії. Михайло Канжерга провадить записи про дощові опади в Гендерсоні, Тексас, від 1908 р.

Склад спостерігачів погоди доводить те, що американська держава створена багатьома націями. Гардтла, Христіянсен, фон Боровський, Мікаш, Ляперуз, Неймі, Мартинець, Б'єрке, Баговець, Піячек, Адварка — це прізвища у списку спостерігачів місцевого стану погоди.

Праця спостерігачів погоди дуже багато важить у Службі погоди в Злучених Державах. Вони співпрацюють з першою Американською Службою погоди — Армійським Сигнальним Корпусом, зорганізованим 1870 року. У 1891 році, коли Конґрес затвердив Бюро Погоди (тепер належить до департаменту Комерції), 1.745 добровільців відразу зголосилися допомагати Сигнальному Корпусові, а до них згодом приєднались тисячі інших, коли праця почала розгортатись.

Крім окремих чоловіків і жінок, провадять спостереження і записують стан погоди для уряду також деякі фірми й корпорації. Південно - Тихоокеанська залізниця, приміром, реґулярно, упродовж 80 років передає відомості про погоду двом ізольованим стаціям у Неваді. Спостереження погоди надходять з комерційних пароплавів на морі, від цивільних аеропілотів, від різних департаментів Федерального уряду та від стейтових аґенцій.

Американське Бюро Погоди потребує всілякої допомоги, яку тільки може дістати, бо за постановою Конґресу воно має робити „такі метеорологічні спостереження, які потрібні, щоб визначити й зафіксувати умови підсоння в Злучених Державах. Це пояснює Бюро Погоди, було велике завдання і його воно не могло б виконати без допомоги спільної акції „армії спостерігачів", що невтомно працюють скрізь, від Аляски до Фльориди та від Гавайських островів на Тихому Океані до Порто Ріко у східньому кінці Караїбського моря.

УКРАЇНІКА В БРАЗИЛІЙСЬКІЙ ПРЕСІ

В першому чвертьріччі ц. р. появилося у бразилійській пресі доволі багато україніки у формі більших інформативних статтей чи коротких заміток. Відмічуємо ці, які довелось нам читати. І так куритибський щоденник „О Естадо до Парана" з 30 січня помістив довшу статтю п. з. „Україна", що була зачитана в радіопередачі з висильні „Ґваїрака", з нагоди роковин Незалежности і Соборности України. Другий куритибський щоденник „О Дія" з 29 січня надрукував довшу статейку про нагінку совєтської преси на українське студентство в УРСР. Зі санпавльської преси слід відмітити тижневик „Фоля до Пово", який проявляє поважне зацікавлення до української проблематики. Цей тижневик, який обслуговує муніції довкола Сан Павльо і Сан Андре, Сан Бернардо і Сан Кастано, — помістив у своїх двох числах з 7 і 21 березня два передруки з „Інформативного Бюлетеню" (статейки про 30-ліття Українського Вільного Університету і про Світовий Конґрес Молоді) та окрему статтю п. з. „Українське Життя", із загальною інформацією про Україну, та її змагання до незалежности в останніх десятиліттях. Як довідуємось, „Фоля до Пово" буде продовжувати україніку на своїх сторінках, вміщуючи відповідні статті чи передруки з „Інформативного Бюлетеню". Інший санпавльський тижневик, „Аве Марія" (католицьки, з дня 23 березня) надрукував довшу статейку о. Луїза Саламеро, в якій автор обговорює большевицьке народовбивство в Україні. Він стверджує, що, згідно з совєтським переписом населення в 1927 і 1939 рр. і мемографічними умовинами, Кремль знищив найменше 8 мільйонів. („Праця").

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Доповідь митрополита Іларіона в ВУАН

Ню Йорк. — У приявності коло 50-ти представнеків науки, мистецтва, літератури й журналістики колишній міністер освіти Української Нардної Республіки й ректор університету в Кам'янці Подільському, а тепер Митрополит Української Православної Церкви в Канаді, д-р Іван Іларіон Огієнко, в формі товариської розмови на запрошення управи ВУАН, у приміщенні Академії під ч. 11 Вест 26 вул. подав до відома приявних в загальних нарисах ділянки праці, якою займався впродовж свого життя. Це така різноманітна праця на полі українознавства і така багата, що приявні порівняли її з працьовитістю проф. Михайла Грушевського. Голова ВУАН, проф. І. Ветухів, привітавши належно достойного гостя й члена Академії, ствердив, що цю його працю можна поділити на 16 основних праць, що їх він підготував до друку або над ними працює. Самий доповідач пригадав, що велика частина його вже написаних, а то й виданих праць і матеріялів, пропала безслідно під час воєнного лихоліття, одначе одну він викінчив без шкоди, а саме переклад Св. Письма на українську мову, переданий до друку Британському Біблійному Товариству. З уваги на свій вік — 70 років — як казав Митрополит, він мусить спішити з упорядкуванням своїх матеріялів, які ще йому залишилися і видати деякі праці друком. Після доповіді йшли півгодинні запити й відповіді, а потім особисте знайомлення з приявними й оглядання архіву й нової домівки ВУАН.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ПРО СПІВПРАЦЮ З УКРАЇНСЬКИМИ РАДІО - АВДИЦІЯМИ

Український Конґресовий Комітет Америки в лютому ц. р. звернувся до існуючих на терені ЗДА Українських Радіопрограм з пропозицією проголошувати **„Інформації з Українського Конґресового Комітету"**, щоби інформувати украінський загал про актуальні справи і свою діяльність.

У висліді цього звернення, наступні Українські Радіопрограми включили в свої авдиції проголошування згаданих **„Інформацій"**:

Олбані, Н. Й. — ведена Українською Громадою в Когоез. Н. Й.

Амстердам, Н. Й. — під керуванням п. Петра Беджіса і п. Бориса Губки.

Боффало, Н. Й. — під керуванням п. Юрія Лаврівського.

Клівленд, Огайо. — під керуванням п. Миколи Арсенія.

Шікаґо, Ілл. — Радіопрограма ОО. Василіян; Радіопрограма У. А. П. Церкви; Українська Радіопрограма під керуванням п. Івана Музики і п. М. Шостака; Українська Радіопрограма під керуванням п. Григорія Семочка і п. Василя Іващука та „Нова Українська Програма" під керуванням д-ра Степана Самбірського.

Дітройт, Міш. — під керуванням п. Миколи Шустакевича.

Гартфорд, Конн. — під керуванням п. Івана Черниги.

Филаделфія, Па. — під керуванням п. Володимира Блавацького, та Програма „Провидіння".

Пітсбурґ, Па. — під керуванням п. Михайла Комічака.

Ню Йорк, Н. Й. — пд керуванням п. Петра Мельника; та під керуванням п. д-ра М. Чубатого.

Найсґера Фоллс, Н. Й. — під керуванням п. Василя Шарвана.

Савт Оренндж, Н. Дж. — під керуванням д-ра Т. Крупи.

Кантон, Огайо. — Українська Радіопрограма (неперіодичне).

Повідомляючи про ці радіовисилання, Український Конґресовий Комітет дякує цим Українським Радіопрограмам за їхню співпрацю з УКК та закликає Українське Громадянство слухати проголошувані **„Інформації з Українського Конґресового Комітету Америки"**.

Рівно ж закликає керівників тих програм, що в цьому повідомленні не наведені, зголоситися ласкаво до співпраці.

Український Конґресовий Комітет Америки.

В. ЦІСИК І В. КІПА ВИСТУПЛЯТЬ В Л. М. КЛЮБІ

Ню Йойк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 23-го травня, там відбудеться скрипковий концерт Володимира Цісика, при фортепіяновому акомпаніяменті Вадима Кіпи. Початок о год. 8-мій ввечорі в приміщенні Клюбу при 149 2-га евеню.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Виступ Ансамблю Григорія Китастого.

В неділю 4 травня 1952 р. посвячено в Дітройті дім УАП Церкви св. Покрови, який закупили вірні для своєї церкви.

По посвяченні і Службі Божій відбувся спільний обід в тім же домі, в театральній залі. Там говорили відпоручники Об'єднання б. Вояків, Т-ва Українських Інженерів, Українського Народного Дому, УРДП,, ОДВУ СГД, Української Буковинської Громади, Парафії Пресв. Тройці, Українсько-американської Федерації, Пласту, Золового Хреста, ДОБРУС, наукових робітників як ВУАН, НТШ та УТГІ, дальше ОДУМ, Жіночої Гетьманської Організації, Ліги Української Молоді ії інших організацій та поодиноких громадських діячів, між якими були гості з Канади, з Гемилтону і Віндзору.

Посвячення, яке виконав митрополит УПЦ. в Америці Преосв. Іоан, звеличав своїм гарним виступом Ансамбль Київських Бандуристів під проводом п. Григорія Китастого. Ансамбль виконав ряд пісень як: „Ой попливи утко" — обр. Лисенка; Історична пісня про Кармелюка, — обр. Лисенка: „Ой у полі нивка", — обр. і виконання Назаренка; В'язанка народніх пісень: а) Ой ходила дівчина беріжком, б) Кину кужіль на полицю, в) Дощик, дощик крапає дрібненький та повстанська пісня „Соловейку, любий брате" в обр. Гр. Китастого. Ансамбль складався з вісьмох бандуристів, які майстерно вив'язалися зі свого завдання. Прекрасний звук бандур і спів бандуристів зливалися в захоплюючу гармонію вибраної музики, яка переливалася з мистецької душі виконавців у серця слухачів. Захоплена незвичайно милим виступом ансамблю публіка жадала повторень і додатків, але керівник ансамблю не задовільнив прохання слухачів, зате обіцяв з'явитися незабаром перед українською публікою з новим виступом.

В мистецькій частині програми виступав ще й ансамбль шістьох співачок з церковного хору, які в супроводі 4-ох бандур із чуттям та по мистецьки виконали „Закувала зозуленька" та „Ой дівчина Уляна" — Кошиця. Пані Таня Назаренко з пориваючою природністю і ніжністю віддеклямувала „Лебедин", уривок з „Гайдамаків" Т. Шевченка.

Вечером відбулася для молоді забава з танцями.

в. К.

Ню Йорк, Н. Й.

Посвячення, та офіційне відкриття клюбу ОДУМ.

На другий день Великодня 21-го квітня 1952 р. відбулося посвячення домівки ОДУМ в Ню Йорку, під числом 144 Друга Евеню.

Акт посвячення виконав о. Весиловський при співучасті о. Яремка та о. Степана з Канади. Під час освячення співали одумівці під керівництвом проф. Завітневича.

Після посвячення відбулось спільне прийняття, приготовлене членами філії ОДУМ в Ню Йорку. На принятті промовляли до молоді о. Весиловський, проф. Завіткевич, о. Ялечко, о. Степан, п. Новицький, та голова ОДУМ Вербоватий. Кожний із промовців підкреслював те, що українська молодь повинна шанувати і плекати традиції свого народу. У своїм слові о. Весиловський сказав: „Американці зпошаною і довір'ям ставляться до тих, хто шанує свою віру, мову, культуру та традиції свого народу бо тільки той, хто шанує своє, вміє з пошаною поставитись до чужого і бути корисним йому".

Молодь ОДУМ-у з великою пошаною сприняла цю небуденну подію в житті своєї організації. Вона поступила так, як робили і батьки, кожну річ розпочинали з молитвою та ім'ям Господнім.

П'ять днів пізніше, 26 квітня відбулось офіційне відкриття клюбу ОДУМ. Завдяки старанній і відданій праці членів ОДУМ-у приміщення робило приємне враження на кожного з присутніх на вечорі.

Вечір проходив під назвою „Прийшла Весна", і складався з двох частин — концерту і забави. В концертну частину входили: народні танці, сольо співи, „веснянки" — хор, та гуморески у виконанні членів ОДУМ-у під мистецьким керівництвом проф. Завітневича і п. Сіверського.

Незважаюче на перешкоди в підготовці програма була веселою і живою.

Після концерту під мелодійні звуки оркестри п. Босого вечір продовжувався до 4тої год. ранку. На цім вечорі можна була зустріти молодь не тільки бурхливого Ню Йорку, були тут також представники ОДУМ-у із Нюарку, Пасейку, Филадельфії, Трентону, Нюгейвен, та Ютики.

Всі вони відзначали день відкриття власного клюбу української молоді в найбільшому місті світу.

В. Баришполець.

Пасейк, Н. Дж.

Драматичний гурток при ООЧСУ.

Дня 3 травня б. р. заходом драматичного гуртка в Пассайку відбулася вистава під наголовком „Батьківська любов", мельодрама на 3 дії з прологом в перекладі И. Стадника.

Хоч ця п'єса є глибоко психологічна і вимагала рутинованих акторів, - виведена була аматорськими силами і випала назагал добре. На спеціяльну увагу заслуговує п. Оля Гребеняк яка ролю Соні відіграла з глибоким відчуттям. Дуже гарно запрезентувала ролю Розі, знана вже публиці з попередніх виступів п. Квасневська, яка вміло відтворила душу дитини до свойого правдивого батька.

Ролю Якова вміло заграв сам режисер В. Медвідь, який грою зі своєю партнеркою п. Гребеняк витиснули не мало сліз у глядачів. На свойому місці був також п. Шептун в ролі лікаря, який дав зі себе максімум чим завершив добру гру цілого складу.

Якщо б не брати до уваги, що були трохи завеликі перерви при входах поодиноких аматорів, то цю виставу можна би зачислити до перших, які взагалі в Пассайку відбулися.

Хоч публіка вповні не дописала, як того можна було сподіватися, бо вистава була поставлена в чужій залі, хоч наших в Пассайку не бракує, однак помітне збільшення зацікавлених зростає і Драматичний Гурток має в пляні притягнути до себе нові сили, перебороти всі труднощі і стати добрим Театральним Гуртком. Всі особи, які брали участь у виставі не жалували часу і труду, щоб все випало добре.

В дальшій роботі Гуртковi можна бажати: „щасти Боже!"

Охо

Бруклин (Савт), Н. Й.

Громадянське життя.

Від трьох десяток років, існує в Бруклині друга громада, яка за ці роки розвинула своє власне самостійне життя. Тут є окрема парафія, є відділ У. Н. С. і У. Р. С., є Сестрицтво, конґреґація молодих жінок, відділ ветеранів, відділ Провидіння і Централя Будови Народного Дому і Хор. Брак більшої залі на імпрези спинює до деякої міри працю громади. Національні імпрези як Листопадові, Тараса Шевченка, в честь митрополита Шептицького, Свячене і т. п. відбуваються в залі нашої церкви св. о. Николая, яка понад 10 років має свойого пароха як рівнож і вечірну українську школу. При кінці другої світової війни, як почали доходити до нас вісті про нещастя наших братів і сестер в Европі, постав у нас Допомоговий Комітет, який зібрав на скитальців в Европі точно 1,570.75 долярів, а також 5 автомобілів убрання. Це все вислано на допомогу скитальцям через ЗУАДК.

Близько три роки тому прибув до нас новий парох зі скитальщини, і його діяльність оживила і збільшила нашу громаду. До цього причинилось також поважне число нової свідомої іміґрації, яка осіла в нашій громаді. Щоб працю в нашій громаді сконсолідувати і поширити, зорганізовано 9. лютого 1952 Комітет всіх товариств, до якого ввійшли слідуючі представники: Марія Демидчук голова, Катерина Морфі, м. голова, Роман Баранський, секр., Іван Періг, заст. секр., Петро Рибка, касієр, п. Баранецький, заст. касієра. Крім того, як члени комітету, ввійшли: Впр. о. Вояковський, Андрій Данильчук, Іван Ластовецький, Іван Сидор, Іванна Галик, Іван Гулей, Петро Якубович, Іван Хромишин і Микола Кокольський. Завдяки тому комітетові відбувся у нас концерт в честь Т. Шевченка дня 6 квітня в церковній залі. В програмі концерту брали участь: святочну дуже змістовну промову виголосив д-р Богдан Левицький, перемішаючи її уривками з Кобзаря; англійську промову в популярній формі виголосив голова Ліги української - американської молоді Василь Полевчак з Елизабету. Наша молодь, яка не була на концерті, повинна жалувати тої нагоди, де могла багато навчитись про Шевченка із згаданої промови. Частину з Послання по англійськи відчитала Олена Демидчук. Ефектовною точкою була деклямація уривку з Кобзаря в супроводі бандури, яку виконали: Іван Миронович і Олег Федишин. Сольові пісні а це „Ой гляну я", „Огні горядь", „Доля" і „Гетьмани" виконав Антрій Цюпа при супроводі піяна. Крім того було дві деклямації: першу виголосив Ромко Періг, („На Роковини Т. Шевченка" Лесі Українки), а другу, „Лічу в неволі" виголосив Андрій Данильчук. Свято зачав американським гимном п. Антрій Цюпа, а закінчено українським гимном, який відспівали всі присутні. На святі виступив також місцевий хор, який під проводом проф. М. Кокольського відспівав на початку „Заповіт" Т. Шевченка, а при кінці програми „Реве та стогне" Святом проводила Марія Демидчук. З жалем треба підчеркнути, що нашої тут родженої лолоді за малими вийнятками, на цім святі майже не було.

Треба побажати ново-створеному комітетові товариств на Савт Бруклині великих успіхів в його будучій праці.

М. Д.

КЛЮБ ЕТНІЧНОЇ ПРЕСИ В ТОРОНТІ

Тринадцять часописів, що друкуються мовами різних етнічних груп (тобто неанглійською і нефранцузькою мовами) створили т. зв. „Етнік Пресс Клоб".

Головними цілями того клюбу є: „втримувати контакт між представниками етнічної преси, скріплювати їхні зусилля в напрямі підвищування культурного рівня різних етнічних груп, як теж встановити і втримувати контакт з англо-мовною і французько-мовною пресою Канади".

Президентом клюбу обрано Бруно Тенгумена (редактор фінляндського часопису), секретарем — Г. Н. Ордон-Гіжицького (від польського часопису „Звйозковєц"), скарбником — І. Корчинського (від „Українського Робітника"), а членами управи — д-ра А. Шапоку (від литовського часопису), д-ра Г. Вітольса (від латишського часопису „Латвія") і К. Арро (від естонського часопису „Ваба Естляне").

„Канадійська Сцена".

Мадярські комуністи оббріхували Москву

Париж. — Комуністичний мадярський уряд має клопіт із Спільною Економічною Радою при Комінформі, знаною під назвою Плян Молотова, яка обвинувачує мадярів у тому, що вони не виконали господарського пляну п'ятирічки та подавали фальшиві статистичні дані про господарські осяги, не підтверджені фактами. За кордон попав відпис звідомлення, що його виготовила комісія в числі 48 членів, прислана з Москви до Будапешту. Ця комісія урядує в мадярській столиці від лютого і місцем її осідку є будинок Міністерства Внутрішніх Справ. Комісія обвинувачує мядярський уряд в занедбанні при виконуванні п'ятирічки, в подаванні невірних статистик, які мали б свідчити про те, що справа представляється краще, ніж в дійсності є. Далі комісія з Москви невдоволена дисципліною праці, що панує між мадярськими робітниками і на доказ наводять факт, що судові власті полагодили 14,569 промахів у порушенні робочих приписів, але ні в одному випадку нікого не покарала. Невдоволена комісія з того, що в Мадярщині не сталася стахановщина ще й досі масовим явищем. Комісія згадує і про такий злочин, як „скритий саботаж" серед мадярських робітників, бо вуглекопи не виконали призначеного пляну, а ливарні заводи зужили більше сирівця залізної руди, як їм були визначили совєтські експерти. Мадярський уряд дістав наказ від комісії піднести дисципліну серед робітників і рішучими засобами боротися з укритим саботажем. Встановлено сітку шпигів по копальнях, фабриках і млинах, які мають слідити за кожним робітником і доносити просто до Міністерства Внутрішніх Справ.

Природний ґаз заступає штучний

Лос Анджелес. — За вістями, що наспіли з Ню Йорку, натуральне газове отоплювання заводять уже на нюйоркськім передмістю Вруклина і незабаром надіються пустити в рух великі рури, які постачають цей матеріял з південно-західніх стейтів. Підприємство „Тексас-Ілиной Начюрал Ґас Компані" звідомляє з Шікаґо, що там заведено газове отоплювання печей в 35,000 мешкань і це збільшило кількість відбирачів природного газу в стейті Ілиной до 225,000. Подібні вісті приходять з стейтів, положених на побережжі Пацифіку, як теж із стейтів Нової Англії, отже на сході. З уваги на такий загальний ужиток природного газу між підприємствам назріває думка завести таке отоплювання і в великих фабриках, головно там, де газ потрібний для перетоплювання металів. Тому, що природний газ може заступити опалювання у приватних домах, повстає загроза, що значення вугільних копалень упаде, а з цим мусить прийти і до перемін в організації вугільних шахтарів.

Проурядові партії надіються перемогти в найближчих виборах в Італії

Рим. — В найближчу неділю мають відбутися вибори до міських і сільських громад в Італії. Вибори відбудуться в Римі, Неаполі, Барі і Палермо та 2,400 інших грамадах в центральній і південній Італії. Обсерватори надіються, що проурядові центрові партії, між ними найбільша Партія Християнських Демократів, утримають свої становища, але стратять дещо з того числа голосів, яке здобули в останніх виборах 1948 року. Всі партії ведуть живу передвиборчу діяльність. В неділю комуністи влаштували віче в Римі перед церквою св. Івана Латеранського, на якому було 50,000 людей і там промовляв провідник італійських комуністів Толіяті. Стільки само людей було присутніх на другій беатифікації еспанської черниці Рафаеллі Паррас і Айлонн, де публіка прорвала поліційні кордони на площі перед базилікою св. Петра та тиснулася до папи Пія XII, щоб поцілувати його руку. Партія Християнських Демократів стратить дещо з своїх голосів в користь інших центрових партій, а також у користь комуністів та правої опозиції (новофашистів), бо забагато обіцяла при виборах 1948 року, чого не могла здійснити за чотири роки свого урядування. Південь Італії виказує велику нужду і безробіття, що використовують комуністи та фашисти в своїй пропаґанді.

Листування Редакції

П. М., Нюарк, Н. Дж. — Законопроєкт Гомфрі-Лімена є в сенаті й відноситься до іміграції та натуралізації. Законопроєкт, про який згадує Повідомлення ЗУАДКомітету, відноситься до справи позаквотного спровадження до Америки 300,000 нових іміґрантів впродовж трьох років з узглядненням допущення тих, що втікають з країн під комуністичними режимами. Це є законопроєкт конгресмена Селера над яким тепер переводить переслухання Іміґраційна Підкомісія Палати Репрезентантів.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

ТАРЗАН, ч. 2834. Схоплення в джунґлях.

Коріян Демура видав делікатний заклик. Бетті непевно зиркнула в напрямку джунґлів. Тягар випав їй з рук. Поклик Демури був наполегливий, примусовий, коли дівчина рухалася немов у трансі, з впертим поглядом в напрямку джунґлів.

Демура відступав поволі глибше в ліс, закликаючи безпорадну дівчину, яка йшла за ним.

Надприродна пісня, здавалася паралізувала Беттину волю. Нагло, Коріян підніс її руками вгору і зник у джунґлях.